UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Uigesimap[ri]ma tractat de diuersis ordinib[us] [et] gradib[us] ministro[rum] dice[n]do q[ue] sunt executores siue ministri canonu[m], a maiori vsq[ue] ad infimu[m]. Et differentias ministro[rum] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

ci recurritur cum lex deficit, q̄z ad conſuetudinem Ro. eccle. ſic.xij. diſtinc. illa. et. ff. de leg. ⁊ ſenatuſcon. de quibus. Alij dicunt ꝙ primo ad conſuetudinem ro. eccle. recurrendum eſt: vt arg. ē. xj. diſt. c. vlti. Jo. Quid autem de hoc ſeruetur, notaui. ē. xij. diſt. illud melius. j. diſtinc. conſuetudo.

Mat. xviij.c

† Ibi notat charitatis vinculū eē int eos vt in.c. alien⁹. iiij.q.j.

Uerus etiaʒ repromiſſor dn̄s ait. Si duo ex vobis vel tres cōueniūt† ſuper terrā in noīe meo: de omni re quācunq; petierint, fiet illis a patre meo.

¶ Diſtinctio.xxj.

Decretis[a] ergo romanorū pōtificū, ⁊ ſacris canonibus conciliorum eccleſiaſtica negocia (vt ſupra mōſtratū eſt) terminantur. Miniſtri vero ſacroꝝ canonum ⁊ decretorum pontificum ſunt ſummi pontifices, et infra preſules, et reliqui ſacerdotes: quorū inſtitutio eſt in veteri teſtamento inchoata, ⁊ in nouo plenius conſummata. ¶ Summi etenim pontifices ⁊ minores[b] ſacerdotes a deo ſunt inſtituti per Moyſem: q̄ ex precepto dn̄i Aaron in ſummū pontificē, filios vero ei⁹ vnxit in minores ſacerdotes. Poſtea ṽo Dauid cuʒ miniſteria domus dn̄i ampliaret, ianitores ⁊ cantores inſtituit. Porro Salomon quēdā modū exorcizādi inuenit: quo demones adiurati, ex obſeſſis corporib⁹ pellebant̄. huic officio mācipati, exorciſte vocati ſunt: de quibus dn̄s in euangelio. Si ego in beelzebub eijcio demonia: filij veſtri (ſcilicet exorciſte) in quo eijciunt? Hec omnia in nouo teſtamento eccleſia imitata, habet ianitores ſuos: quos oſtiarios appellamus. Pro cantoribus lectores ⁊ cantores inſtituit. Exorciſtas autem nomine antiquo ⁊ officio permanente recepit. Pro filijs vero aaron omnes infra ſummū pontificē ſacerdotiū adminiſtrātes ſunt conſecrati. ¶ Inter eos quedam diſcretio ſeruata eſt: vt alij appellentur ſimpliciter ſacerdotes: alij archipſbyteri: alij corepi: alij epiſcopi: alij archiepiſcopi, ſeu metropolite: alij primates[c]: alij patriarche: alij ſūmi pontifices. Horum diſcretio a gētilibus maxime introducta eſt: qui ſuos flamines, alios ſimpliciter flamines, alios archiflamines, alios protoflamines appellabāt. Simpliciter vero maiorum et minorum ſacerdotum diſcretio in nouo teſtamento ab ipſo Chriſto ſumpſit exordiū: qui xij. apoſtolos tanq̄ʒ maiores ſacerdotes. lxxij. diſcipulos[d] quaſi minores ſacerdotes inſtituit. Petrum vero quaſi in ſummū ſacerdotē elegit, dum ei pre om̄ibus ⁊ pro omnibus

Decretis. Hec diſti. diuidit̄ in tres partes: in quarum prima dicit ꝙ miniſtri eccl̄ie ſūt ſummi pōtifices ⁊ preſules infra poſiti cum reliquis ſacerdotibus. Secūda ibi: In nouo. Tertia: In his. ¶ Caſus. Supra actuʒ eſt de decretis et canonibus conciliorum quibus negocia dirimuntur. In hac vero. xxj. diſtin. agit Gratia. de miniſtris eccleſie et ſacrorū canonum: ⁊ dicit ꝙ ſūt ſummi pontifices ⁊ preſules ifra poſiti cuʒ reliquis ſacerdotibus. In ſecunda parte que incipit ibi, ſummi etenim: dicitur ꝙ ſummi pontifices ⁊ minores ſacerdotes a domino per moyſen ſunt inſtituti in veteri teſtamento: qui vnxit Aaron in ſummū pontificem, et filios eius in minores ſacerdotes et leuitas. Dauid inſtituit cantores et ianitores. Salomon exorciſtas. et hec omnia in nouo teſtamento eccleſia imitat̄. Habet enim oſtiarios et lectores pro ianitoribus: et habet exorciſtas: pro filijs vero aaron habet omnes poſitos infra ſummum pontificem: pro quo ſummo pontifice ponitur papa. In tertia parte que incipit ibi, Inter eos: dicitur ꝙ inter iſtos eſt diſcretio ſeruanda. Et hec diſcretio incepit a paganis, qui habebant flamines et archiflamines. Similiter in nouo teſtamento incepit a Chriſto qui petrum in ſummum ſacerdotem conſtituit, xij. apoſtolos maiores ſacerdotes. lxxij. diſcipulos minores. Sed nunc loco petri eſt papa: loco. xij. apoſtolorum epiſcopi: loco. lxxij. diſcipulorum ſunt archipreſbyteri. Leuitas vero ſtatuerunt apoſtoli: eccleſia vero ſubdiacones et acolythos ſibi conſtituit.

Exo. xxviij.

ij.pa. xxiij.d

a ¶ Decretis. hic agitur de eccleſiaſticis ordinibus et oſtendit originem ipſorum, et vnde †ſic appellentur: poſtea oſtendit ꝙ ille qui eſt in maiori ordine vel dignitate nō poteſt iudicari a minori: et ſic papa a nemine poteſt iudicari.

† Arc.

Papa a nemine iudicatur.

b ¶ Et minores. Cū ergo moyſes elegerit ſacerdotes in veteri teſtamento, et dominus in nouo: vt infra ea. in nouo, videtur ꝙ ad epiſcopuʒ de iure ſpectet electio canonicorum. Et imperator dicit ꝙ epiſcopus eligit clericos in conſtantinopolita. ciuitate: vt in autē. de menſura ordinandorum clericorum. in. j. §. collatione. iij. Ad hoc dicas ꝙ epiſcopus de iure communi cum alijs eliget: vt extra d̄ his que fi. a prelatis ſine conſenſu capi. nouit. et ca. ea noſcitur. conſuetudo tamen eſt ſeruanda: vt extra de electio. cū eccleſia. † Item videt̄ ex loco iſto ꝙ moyſes fuit ſacerdos, cum vnxerit ſacerdotes: ⁊ idem dicit Innocentius ex de maioritate ⁊ obedientia. ſolite. Sed contra. homicida fuit: ergo non potuit eſſe ſacerdos. xxiij. queſtione. iij. non ſt inferēda. Sed dic ꝙ olim ſacerdotes bene erant homicide: vt. ij. queſtione ſeptima. §. his ita. Sed dauid primo fuit ꝓhibitus cōſtruere tēplum, quia vir ſanguinum erat. † de conſecratione diſtinctione. j. ca. j. Quare autem iudices et executores teſtes et aduocati in cauſa ſanguinis promoueri non poſſunt, dic vt notaui in queſtionibus in illa queſtione que ſic incipit. Aliquis ex officio ſuo hominem interfecit. De hoc dixi. lj. diſtinctio. per totum. Queſtio venerialis eſt. Archid.

Luce xj.d.

Electio canonicoꝝ ad q̄s ſpectet.

† Hec ſn̄ia cōiter approbat̄ p Joā. Vin. Lau. Goff. et Ber. in iſta decretali cū eccleſia.

† Ut. j. q. vij. ſi q̄s oēz. de ꝯſec. diſt. j. c. j. Arc.

c ¶ Alij primates. Hec diuiſio non eſt niſi ratione nominum, quia idem ſunt ꝑmates quod patriarche. xcix. diſtin. ca. j.

d ¶ Lxxij. diſcipulos. Contra. j. ea. diſtinctione in nouo. vbi dicitur ꝙ diſcipuli domini, id eſt apoſtoli elegerunt. lxxij. diſcipulos: hic dicitur ꝙ a domino. Sed dic ꝙ dominus bene dicitur feciſſe quod eius miniſter fecit: quia qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur: vt extra de ſenten. excō. mulieres.

claues regni celorum tribuit: et a ſe petra petri nomen ſibi impoſuit: atq; pro eius fide ſe ſpecialiter rogaſſe teſtatꝰ eſt: et vt ipſe ceteros confirmaret ſubiunxit dicens. Ego pro te rogaui petre vt nō deficiat fides tua: et tu aliquando conuerſus cōfirma fratres tuos. Hanc eandem formā apoſtoli ſecuti, in ſingulis ciuitatibꝰ epōs ⁊ preſbyteros ordinauerunt. Leuitas autē ab apoſtolis ordinatos[a] legimus: quoꝝ maximus fuit btūs Stephanus. Subdiaconos[b] ⁊ acolythos procedēte tēpore eccleſia ſibi conſtituit. De his etiā ſcribit btūs Iſidorus in libro vij. etymo. ca. xij. nomina illorum et nominū cauſas exponens, ita inquiens.

Unde nomina eccleſiaſticorum graduum ſumantur.

Cleros[c] et clericos hic appellatos credimus qꝛ Mathias[d] ſorte electus eſt: quē primū[e] ꝑ apoſtolos legimus ordinatū. Cleros enim grece, ſors latine vel hereditas dicit̄. Propterea ergo dicti ſunt clerici, qꝛ de ſorte dn̄i ſunt: vel qꝛ dn̄i † partem[f] habent. Generaliter autē clerici nuncupantur oēs qui in eccleſia chriſti deſeruiunt: quorum gradus et nomina ſunt hec. Oſtiarius, pſalmiſta[g], lector, exorciſta, acolythus, ſubdiaconus, diaconus, p̄ſbyter, epiſcopus[h]. Ordo vero epiſcoporum quadripertitus eſt: id eſt in patriarchis[i], archiepiſcopis[k], metropolitis, atq; epiſcopis. Patriarcha greca lingua ſummus patrum interpretat̄: quia primū poſt apoſtolicum tenet locum: et ideo quia ſummo honore fungitur tali nomine cēſetur: ſicut Romanus, Antiochenus, Alexandrinus. Archiepiſcopus greco interpretatur vocabulo ꝙ ſit ſummꝰ epiſcoporū: id eſt primas. tenet em̄ vicē apoſtolicā: ⁊ preſidet tam metropolitanis q̄ʒ ceteris epiſcopis. Metropolitani autē a menſura[l] ciuitatū vocātur. ſingulis em̄ ꝓuinciis preeminēt: quorū authoritati et doctrine ceteri ſacerdotes ſubiecti ſunt: ſine quibus nihil reliq̄s agere licet[m] epīs. ſolicitudo enim totius prouincie archiepīs commiſſa eſt. Oēs autē ſuperius deſignati ordines, vno eodēq; vocabulo epī nominantur: ſed ideo priuato noīe quidam vtuntur, ꝓpter diſtinctionem ptātum quā ſingulariter acceperūt. Patriarcha, patrū princeps. archos enim grece, princeps latine. inde archiepūs, princeps epoꝝ. Metropolitanus a menſura ciuitatum. Epiſcopus autē vocabulū inde dictum eſt, ꝙ ille q̇ efficitur epiſcopus, ſuperintēdat: ſcilicet curam gerens ſubdito

a Ordinatos. vt. xciij. diſt. dn̄s noſter. ⁊ c. diaconi.

b Subdiaconos. non videtur verum dicere, qꝛ tp̄e apoſtoloꝝ aliqui fuerunt ſubdiaconi: vt. xxxv. diſt. epōs. qꝛ ille eſt canon apoſtolorū. Sed dic ꝙ ſubdiaconatus tunc fuit: ſed nō fuit ſacer ordo adhuc, ex̄ de eta. et quali. a multis.

Subdiaconatus tēpore apl'orū nō erat ſacer.

Cleros. ⁊c. ¶ Caſꝰ. Hoc capit̄. diuiditur in tres ꝑtes. In prima oſtendit Iſid. quo noīe generaliter miniſtri eccleſie vocentur. In ſecūda ibi: Ordo vero. facit quadrimēbrem diuiſionē huius nois epiſcopi et ponit etymologiam eoꝝ q̄ ſub diuiſione illa cōtinētur. In tertia ibi: Pontifex. ponit officia ſinguloꝝ ordinum, interſerendo interpretationes eorum.

Luce xxij. c.

c Cleros. Primo oſtendit Iſid. quo noīe vocentur miniſtri eccleſie: et quare ſic vocētur miniſtri eccleſie. Scd̄o ponit quadrimembrem diuiſionē epōrū. Tertio ponit interpretationes oīm ordinum eccleſiaſticoꝝ, et eoꝝ officia. Scd̄a pars incipit ibi: Ordo vero epiſcoporum. Tertia ibi: Pontifex.

d Mathias. Cum quo fuit electus Ioſeph. xxvj. q. ij. ca. j.

† dn̄m

e Primum. in clericū ſcʒ: alius. ſ. Iacobus fuit primo epūs factus: vt j. lxvj. diſt. porro. Et eſt hic argu. ꝓ ſorte facienda: vt ff. de iudic. ſed cū ambo. et ꝙ in electionibus tp̄e neceſſitatis poſſumus ſm̄ ſortem procedere: vt. xxvj. q. ij. nō exemplo. contra. ex̄ de elec. eccleſia veſtra. et ita iſta glo. nō valet. ex̄ de elec. qꝛ ꝓpter. Uel dic tunc eſſe vtendum ſorte, cum eſt vtrobiq; paritas in oībus, et ſubeſt cauſa neceſſitatis: vt cum eſt contentio de electione. xvj q. ij. non exemplo.

Sors in electionibꝰ ē reprobata.

† Sub. quāuis dn̄i ſit terra ⁊ plenitudo eius vt in p̄s. viij. di. q̄ iure. Archi.

f Partem. i. decimas et primitias: que dicunt̄ dei: † vt. xvj. q. ij. c. quiſquis. Io. ⁊ ca. qui abſtulerit.

g Pſalmiſta. Hic ptʒ ꝙ pſalmiſta et oſtiarius et lector ſunt clerici. xxv. diſt. ꝑlectis. ⁊. xxxij. diſt. ſeriatim. et lxxij. diſt. clericū. et. xj. q. j. de perſona. et deponi poſſunt ſicut alij clerici: vt. xxvij. q. j. ſi quis epōs. et qui iniicit manus in iſtos, excommunicatus eſt: vt. xvij. q. iiij. ſi quis. et extra de ſen. excō. non dubium. ⁊ ca. parochianos. Et per primam tonſurā ſit aliquis pſalmiſta vel clericus: et illa tonſura eſt ſacramētale ſignū vt. xij. q. j. duo. Sʒ ſi hoc dicatur: tūc erunt. ix. ordines. Uerūtamen videtur ꝙ nō ſit ordo: quia vbi tractatur ꝙ clericus alij obedietiam preſtabit, nihil agitur d̄ iſtis ordinibꝰ: vt. xciij. diſtin. a ſubdiacono. ſimiliter alibi: vt. lxxvij. diſtin. illud. Sed dic ꝙ tātum ſeptem ſunt ordines qui conferuntur cum ſolennitate: ſed tamen nouem ſunt. Ioā. Sed certe omnes conferuntur cum ſolennitate hodie preter pſalmiſtatum qui a ſolo ſacerdote cōfertur: vt. xxiij. diſt. pſalmiſta. Bar.

Dignitatū electio ad q̄s ſpectat

h Epiſcopus. Arg. ꝙ epiſcopatus eſt ordo: † vt xciij. di. diacones.

i In patriarchis. Quo nomine comprehendit principales patriarchas: vt romanum, conſtantinopolitanum, alexādrinum, hieroſolymitanum, antiochenum.

Additio.

k Archiepiſcopis. Id eſt primatibus: quo nomine comprehendit alios patriarchas ſiue primates: vt aquilegienſem, † cantuarienſem, biturricenſem.

l A mēſura. Quia decem vel vndecim debet ſub ſe habere: vt. vj. q. iij. ſcitote. Uel dicitur a metros quod eſt mater: ⁊ polis, quod eſt ciuitas: quia eſt mater aliarum ciuitatum. xij. diſt. de his.

m Licet epiſcopis. De his que ſpectant ad totam prouinciam: ſed de his que ad ſuam dioceſim ſpectant, ſine eorum licentia poſſunt diſponere. ix. queſtio. iij. capitulo. j. et. ij.

Probaton q̄d dicitur.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

rum: σκοπεῖν enim grece latine intendere dicitur. Epiſcopi enim grece, latine ſpeculatores interpretantur. nam ſpeculator eſt prepoſitus in eccleſia: ideo dictus, eo ꝙ ſpeculetur et proſpiciat populorū infra ſe poſitorum mores et vitam. ¶ Pōtifex, princeps ſacerdotum eſt: vel dicitur eſſe quaſi via ſequentium. Ipſe et ſummus ſacerdos, ipſe et pontifex maximus nuncupatur. ipſe enim efficit ſacerdotes atq̧ leuitas: ipſe omnes ordines eccleſiaſticos diſponit [a]: ipſe quod vnuſquiſq̧ facere debet oſtendit. Antea autem pontifices et reges erant. Nam maiorum hec conſuetudo fuit, vt rex eſſet ſacerdos et pontifex. vnde ⁊ pontifices Romani imperatores appellabantur.

¶ Vates a vi mentis appellatus eſt: cuius ſignificatio multiplex eſt. nam modo ſacerdotem, modo prophetam ſignificat modo poetam. ¶ Antiſtes ſacerdos dictus eſt ab eo, quia anteſtat. primus eſt enim in ordine eccleſie, vt ſupra ſe nullum habeat. ¶ Sacerdos autem nomen habet compoſitum ex greco [b] et latino: quaſi ſacrum dans: ſicut enim rex a regendo, ita ſacerdos a ſacrificando vocatus eſt. conſecrat enim et ſacrificat. Sacerdotes autem gentilium flamines dicebātur. hi in capite habebāt pileum, in quo erat breuis virga [c] deſuper habens lane aliquid: quod cum propter eſtum ferre non poſſent, filum tantum in capite religare ceperunt. nam nudis [d] eos penitus capitib⁹ incedere nephas erat. Unde et a filo quo vtebanť, flamines dicti ſunt quaſi filamines. verū in feſtis diebus filo depoſito pileum imponebant pro ſacerdotij eminentia. ¶ Preſbyter grece, latine ſenior interpretatur. non modo pro etate vel decrepita ſenectute: ſed propter honorem et dignitatem [e] quam acceperunt, preſbyteri nominantur. Ideo autem preſbyteri ſacerdotes vocantur, quia ſacra dant: ſicut et epiſcopi: q̄ licet ſint ſacerdotes, tamē pontificatus apicem non habent: quia nec chriſmate frontem ſignant: nec paracletum ſpiritum dant: quod ſolum deberi epiſcopis, lectio Actuum apoſtolorū demonſtrat. Unde et apud veteres ijdem epiſcopi ⁊ preſbyteri fuerūt: quia illud nomen dignitatis: et non etatis [f] eſt. Leuite ex nomine authoris ſunt vocati. De Leui enim Leuite exorti ſunt: a quibus in templo dei myſtici ſacramenti miniſteria explebantur. Hi grece diacones, latine miniſtri dicuntur: quia ſicut in ſacerdote conſecratio, ita in diacono miniſterij diſpenſatio habetur. Hypodiacones grece, ſubdiacones latine dicimus: qui ideo ſic appellantur, quia ſubiacent preceptiſ ⁊ officijs Leuitarum. Oblationes enim in templo domini a fidelibus ipſis ſuſcipiunt, ⁊ leuitis ſuperponēdas altarib⁹ deferunt: hi apud hebreos nathinnei [g] vocantur. Lectores a legendo: Pſalmiſte a Pſalmis canendis vocati ſunt. illi enim predicant [h] populis voluntatem dei, et quid ſequantur: iſti canunt, vt excitent ad compunctionem animos audiētium: licet et quidam lectores ita miſerabiliter [i] pronuncient, vt quoſdam, ad luctum lamentationeſq̧ compellant. Iſidem etiam pronunciatores vocātur: quia populo annūciant. Tanta enim ⁊ tam clara erit eorum vox, vt quāuis longe poſitorum aures ad impleat. Cantor autem vocatus eſt, quia vocem modulatur in cantu. huius duo genera dicuntur in arte muſica: ſicut ea doctiſſimi hoīes latine dicere potuerūt, precētor, ⁊ ſuccētor. Precentor ſcʒ qui vocē premittit in cantu. Succētor autem qui voce ſubſequēter canēdo reſpondet. Concentor autē dicit, q2 ꝯſonat ⁊ ꝯcinit. qui autē non conſonat nec cōcinit, nec concentor erit. Acolythi grece, latine ceroferarij dicunť: a deportādis cereis qn̄ legendū eſt euangeliū, aut ſacrificiū offerendum, tūc eñ accēdunť luminaria ab eis, ⁊ deportantur: non ad effugādas tenebras, dum ſol eodē tēpore rutilat: ſed ad ſignū letitie demonſtrādū: vt ſub typo luminis corporalis illa lux oſtēda

a ¶ Diſponit. Ergo epiſcopus confert dignitates eccleſiaſticas: vt. lxx. iiij. diſtinc. epiſcopor. † Argu. contra. xciij. diſtin. legimus. vbi dicit ꝙ tātum ad epiſcopū ſpectat confirmatio: ſed hoc refertur ad diuerſas cōſuetudines: vt extra de electio. cum in cunctis. et capitu. cū eccleſia vulterana. Joan. Ego credo ꝙ de iure cōmuni tantum electio dignitatū ſpectet ad capitulum cū epiſcopo: vt extra de his que fiunt a prela. ſine cōſenſu ca. ea noſcitur. ⁊ c. q̄ſto.

† lx. di. c. j. Ar.

Dignitatū electio ad q̄s ſpectat

b ¶ Ex greco. ſcʒ dos, q̄d eſt datio.

c ¶ Virga. qua arcebāt aues a carnibus ſacrificiorū.

d ¶ Nudis. Argu. ꝙ non incedit nud⁹ qui filū fert in capite.

e ¶ Dignitatē. vt. lxxxiiij. diſtinc. porro.

f ¶ Et nō etatis. Tantū ſupple: q2 alibi dicitur ꝙ eſt nomen etatis: vt xciij. di. legimus.

g ¶ Nathinnei. Iſti dr̄ miniſtri miniſtrorū, ⁊ interpretantur in humilitate deo ſeruientes, vel deo donati. et ſunt dicti ab eo tēpore quo Joſue gabaonitas donauit ad miniſterium tēpli. ſ. vt ligna ibi cederent in ipſa, et aquam portarent ad opus ſacrificij: de quibus dicitur. xxij. q. iiij. innocēs. h. Et nota ꝙ iſti nathinnei lauabant hoſtias in probatica piſcina. Probaton grece, dicitur ouis latine. ſic ergo dicta erat, quia in ea nathinnei ⁊c. Sicut predixi vt legitur in hiſtorijs euangelij. c. poſt hoc erat ⁊c. Archidiaconus.

Additio.

Probaton q̄d dicitur.

h ¶ Predicant. i. legunt recitando, non autem predicando: quia illud eſt officium ſacerdotum. xvj. q̄ſti. j. adijcimus.

i ¶ Miſerabiliter. Non per prauam vel raucā vocē, ſed potius per altam vocem ⁊ ſonorā: ⁊ iſte intellect⁹ patet ex litera ſequenti vbi dicit: tanta enim ⁊c.

Actu. viij. c.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tur de qua in euangelio legit, Erat lux vera q̃ illuminat omnē hominē venientē in hūc mūdū. Exorciſte ex greco in latinum adiurātes ſiue increpātes vocant. Inuocāt eīm ſup cathecuminos vel ſup eos q̃ habent ſpiritum immundū, nomē dñi Ieſu, adiurātes per eū vt egrediat ab eis. Oſtiarij.i. ianitores: q̃ in veteri teſtamento electi ſunt ad cuſtodiā tēpli, vt nō ingrederet in illō immund⁹ in oī re. Dicti autē ſunt oſtiarij, q̃ preſint oſtijs tēpli. Ipſi eīm tenētes claues, oīa int⁹ extraq; cuſtodiūt: atq; inter bonos ꝛ malos habētes iudiciū, fideles recipiūt, et reſpuūt infideles[a]. Item Anacletus.

Romana eccleſia a domino primatum accepit.

In nouo teſtamēto poſt Chriſtuʒ dñm a Petro ſacerdotalis cepit ordo: q2 ipſi primo pontificatus in eccleſia Chriſti datus eſt dño dicente ad eū: Tu es (inquit) Petr⁹[b]: ꝛ ſuper hāc petrā edi. ec. meā: ꝛ porte inferi nō preua. aduerſus eā. Et dabo tibi cla. re. cel. Hic ergo ligādi ſoluēdiq; poteſtatem primus accepit a domino: primuſq; ad fidē populum ſue predicationis virtute adduxit, verboq; inſtituit. Ceteri vero apoſtoli cum eodem pari[c] conſortio honorem ꝛ poteſtatem acceperunt: ipſumq; principem eoꝝ eſſe voluerunt: qui etiam iubente dño in toto orbe terrarū diſperſi euangeliū predicauerunt. ipſis quoq; decedentibus, in loco eorum ſurrexerunt epi: quorum ordinatio pretaxato[d] debet fieri ordine et modo: quos qui recipit et verba eoꝝ, deū recipit: q̃ autem ſpernit eos, eum a quo miſſi ſunt, ꝛ cui⁹ legatione funguntur, ſpernit: ꝛ ipſe indubitāter ſpernetur a dño. Videntes autē ipſi apl'i meſſem eſſe multā, ꝛ operarios[e] paucos: rogauerunt[f] dñm meſſis vt mitteret operarios in meſſem ſuā. vnde ab eis electi ſunt. lxxij. diſcipuli: quorū typum gerūt preſbyteri: atq; in eorum loco ſunt conſtituti in eccleſia. Item Pelagius vrbis Rome eps omnibus orthodoxis.

Primatum Ro. ecc'ie non aliqua ſynodus, ſed Chriſtus inſtituit.

Quamuis vniuerſe per orbē catholice et apl'ice cōſtitute eccleſie, vnus thalamus Chriſti ſit: tñ ſancta Ro. ec. catholica ꝛ apl'ica nullis ſynodicis ꝯſtitutis[g] ceteris eccleſijs prelata eſt: ſed euangelica voce domini et ſaluatoris nr̃i primatū obtinuit. Tu es (inquiens) Petrus: ꝛ ſuper hanc pe. edi. ec. meam. Cui data eſt etiā ſocietas beatiſſimi Pauli vaſis electionis: qui nō diuerſo (ſicut heretici garriunt) ſed vno tpe vna eadēq; die[h] glo-

a Et reſpuunt, infideles.i. excommunicatos. Et ita oſtiarius remouet ‡ excommunicatos ab eccleſia, ‡ vt hic, ꝛ. xxv. diſt. perlectis.

In nouo teſtamento. Hec eſt ſcđa pars hui⁹ diſtinctionis: in qua probatur q̃ romana eccleſia ſit caput, ab ipſo domino ſpecialiter inſtituta, ſecundario a ꝯcilijs. Io. de fan.

Caſus. In hoc c. oſtendit Anacletus q̃ prim⁹ ſacerdos poſt xp̄m fuit Petrus: cui data eſt poteſtas ligandi ꝛ ſoluendi: ceteri vero apoſtoli q̃ cum eo parē honorem aſſecuti ſunt, ipſum in principē elegerūt: loco quorum hodie ſūt epi. Videntes aūt apoſtoli predicatores paucos, elegerūt. lxxij. diſcipl'os: loco quorū ſunt preſbyteri in eccleſia: ꝛ q̃ hos recipit, chriſtum recipit: ꝛ qui hos ſpernit, chriſtum ſpernit, et ab eo ſpernetur.

b Tu es petr⁹ videtur ergo q̃ p hec v̄ba, tu es petrus. ꝛc. dat⁹ fuit petro pontificat⁹: ꝛ ita ante paſſionē q2 ante fuit ei dictum. ꝛ ita videtur contradicere. l. diſ. conſiderandū. ꝛ. c, fidelior. nā ibi dicitur q̃ poſt paſſionē fuit dat⁹ eccleſie paſtor: ꝛ nō ante. Sol. primo fuit apl'us ante paſſionem, ſed poſt paſſionem fuit paſtor creat⁹ per illa verba. Si diligis me. ꝛc. vt extra de elec. ſignificaſti. quod etiam hic innuitur cuʒ dicit, tibi dabo claues ꝛc. ‡ hoc enim eſt promittere, et non dare.

c Pari. Argu. q̃ omnis eps ſit par apoſtolico q̃tum ad ordinem et rationem conſecrationis. xxiiij. queſti. j. loquitur. in principio. Petrus tamen maior fuit alijs in adminiſtratione: vt. ij. q. vij. puto. poteſt enim aliquis eſſe maior alio in ordine, ſed tamen minor in adminiſtratione: vt archipreſbyter maior eſt archidiacono: vt. xxv. diſtinc. perlectis. De apoſtolis quando fuerunt conſecrati, non legimus. Dicunt tamen quidam q̃ in cena, quādo dictum eſt eis. Hoc facite in meam commemorationem. de conſecra. diſtinc. ij. In chriſto. in fine. Alij dicunt q̃ cum dictum eſt eis. Ite baptizate omnes. de conſecra. diſtin. iiij. proprie. De paulo et barnaba habemus. lxxv. diſtinc. q̃ die. Et de Iacobo. lxvj. diſt. porro.

d Pretaxato, in parte. c. que hic non eſt.

e Operarios. Arg. hic ſignauerunt doctores ‡ q̃ licet ſit ſtatut⁹ certus numer⁹ canonicorum, ſi tamen excreſcant eccleſie facultates, q̃ prebende debēt augeri: vt extra de vita ꝛ hone. cleri. quoniam. hoc expeditū eſt extra de conſti. cū M. fer. et extra de cenſi. q̃to.

f Rogauerūt. Argu. q̃ non niſi volentib⁹ dabitur prelatus etiam a papa: vt. j. diſtinctione proxima. ſacroſancta. ſi. viij. queſtione. j. ſciendum. ‡ et capitulo audacter? Dic, a principio non datur inuitis, ſed ex poſt facto ſic ſi ſint negligētes. lxj. diſtinctio. nullus inuitis.

Quamuis. Caſus Eccleſia romana caput eſt aliarum eccleſiarum, et prefert alijs. Et hoc probatur duabus rationibus. Prima eſt quia chriſtus dedit ei primatum et authoritatem dicens Tu es petrus ꝛc. Secunda eſt quia petrus ꝛ paulus vna die glorioſa morte in vrbe romana ſub ceſare nerone coronati, eccleſiam romanam conſecrauerunt, ꝛ eam alijs ſui preſentia pretulerunt. Et oſtenditur hic quis miniſter preſit alijs.

g Conſtitutis. ſcʒ tantum.

h Eademq; die. Hic videtur q̃ eodem die petrus et paulus fuerunt crucifixi. ij. queſtio. vij. beati. dicunt tamen quidam q̃ reuoluto anni ſpatio paulus fuit decollatus, ſed eodem die poſt annum. Hiſtoria ‡ tamen ‡ dicit decimoquarto anno imperij neronis eos fuiſſe occiſos.

Scʒ ab ingreſſu eccl'ie corporaliter arcē do. Hu.
‡ Arg. ʒ. j. q. j. qui ſtudet. i ſi. ibi videas q̃d not. ibi ſic etiaʒ not. xxiij. diſt. oſtiari⁹ Archi.
ij. ps.
Mat. xvj. c.
Petrus poſt paſſionē fuit paſtor creatus
‡ Idez tenet alexan. d ymo. in l. iuri gentium. colum. iij. ff. de pac.
iij. ps.
Et ordinat. Archi.
Eſaie x. d.
‡ ſcʒ in maribus.

a Conſecrarunt. ſic ergo eccleſia cõſecratur ſanguine alicuius, ſicut aliquis baptizatur in ſanguine ſuo: vt de conſe. diſt. iiij. baptiſmi vicem.
b Prima dignitate. Nam eccleſia antiochena preceſſit iſtam: vt. xxiij. q. j. rogamus.
quo modo cõſequatur quis remiſſionẽ q̃ confitet extraneo ſacerdoti: vt dr̃ extra de pe. ⁊ re. oĩs. niſi prius obtẽta licẽtia a proprio ſacerdote: vt dicit in eadẽ decre. oĩs. niſi in neceſſitate: vt extra eo. titu. c. vlt. de pe. di. j. quem penitet. ꝟſi. tãta. Bar. Et eſt hic arg. ꝙ ſi papa mandat alicui ꝙ excõmunicet aliquẽ, ꝙ poſſit etiã ipm abſoluere: q2 excõicatio ⁊ abſolutio pari cõditione cenſent: vt cui vnũ ꝓmittitur et reliquũ: vt. ĩ. de pe. di. j. ꝟbũ. Arg. ẽ. xxvij. q. j. ſi hõ.

c Nec aliquid. Argu. ꝙ vbicũqꝫ ſũt boni, ibi eſt eccleſia.

Caſus. Hec ẽ tertia pars diſtin. in qua ponit ſex. c. de materia de penis Ignatij cõſtãtinopoli. pꝛiarche qui fuit depoſit⁹ a ſuis ſubditis ⁊ excommunicatus, et poſtea per romanam eccleſiã reſtitutus. lxiij. diſtinc. Adrian⁹. Jo. de. f.

Caſ⁹. Dicit gratianus ꝙ quanto gradus eſt celſioꝛ tãto maioꝛ eſt authoꝛitas in maioꝛibus, ⁊ regẽdi poteſtas: in minoꝛibus obſequẽdi neceſſitas.

d Grad⁹. in oꝛdinibus, ꝑ de quibus. ſ. dixi ea. di. ſtin. cleros. — Et oꝛdinat̃. Archi.

riosa moꝛte cum Petro in vrbe Romana ſub ceſare Nerone agonizãs coꝛonat⁹ eſt: ⁊ ſupꝛadictã pariter roma. eccle. chꝛiſto dño cõſecrarũt [a]: eãqꝫ oĩbus vrbib⁹ in vniuerſo mundo ſua pꝛeſentia atqꝫ venerando triumpho pꝛetulerũt. Eſt ergo pꝛima [b] apl̃i petri ſedes ro. ec. non habẽs maculã neqꝫ rugã, nec aliquid [c] eiuſmodi.

In his oĩb⁹ quanto gradus [d] celſioꝛ, tanto maioꝛ authoꝛitas inuenitur. In maioꝛibus ſiquidem eſt regendi ⁊ iubendi poteſtas: in minoꝛib⁹ obſequendi neceſſitas. Unde Nicolaus papa ſcribit conſtantinopolitano epõ dicens.

Inferioꝝ facta, ſuperioꝝ ſententijs obnoxia ſunt.

Inferioꝛ [e] ſedes potioꝛẽ abſoluere non poteſt. Sola eñ potioꝛ inferioꝛẽ conuenienter abſoluit. Hinc [f] liquido pꝛouidetur q2 quẽ non poteſt abſoluere, nec poteſt iudicio inferioꝛ potioꝛeꝫ ligare. Unde pꝛpheta [g] ait. Nunquid gloꝛiabitur ſecuris contra eũ qui ſecat i ea: aut exaltabitur ſerra ꝯtra eũ qui trahit eam? His itaqꝫ ex diuina ſcriptura cõmemoꝛatis ſole clarius exhibuimus [h] non poſſe quẽqꝫ q̃ minoꝛis authoꝛitatis eſt, eum qui maioꝛis poteſtatis eſt, iudicijs ſuis addicere, aut pꝛopꝛijs definitionibus ſubiugare. Idem.

De eodem.

Nolite nos exiſtimare facta cuiuſcũqꝫ pꝛoximoꝝ noſtroꝝ ea que ſunt digna repꝛehẽſione velle defendere: ſed ꝙ ita velimus filios circa ſpũalem patrẽ, ⁊ diſcipulos erga magiſtrum deuotos eſſe ac ſobꝛios, vt nulla penit⁹ temeritate ad eoꝝ vitam non tantũ dicam⁹ diiudicandã, ſꝫ nec ſaltẽ tenuiter repꝛehẽdendam [i] pꝛoſiliant.

Idem Nicolaus papa.

Inferioꝛes maioꝛibus nec bñdicere nec maledicere pñt.

Deniqꝫ ſi in epiſtola ad hebꝛeos [k] legim⁹ ꝙ minoꝛ a maioꝛe benedicitur: reſtat pꝛofecto vt exigente ratione etiam maledicatur [l]. Si quidem pꝛenoſcentes hec periculoſa tp̃a illi q̃ ante nos fue

Inferioꝛ. Caſ⁹. Oĩa ca. ſequen. loquũtur de Ignatio cõſtantinopolitano patriarcha q̃ fuit depoſitus a ſuis ſuffraganeis authoꝛitate ⁊ fauoꝛe Michaelis imperatoꝛis: contra q̃s inuehit Nicolaus papa, dicens ꝙ ſuffraganei Ignatium deponere nõ potuerunt: quia inferioꝛ ſedes non poteſt ſuperioꝛẽ abſoluere vel ligare. et hoc ꝓbatur authoꝛitate Eſaie dicentis, Nunquid gloꝛiabitur ſecuris ⁊c. — Eſaie x. d.

e Inferioꝛ. Ex hoc ca. ⁊. ĩ. e. deniqꝫ. tres colliguntur regule. Pꝛima hec eſt. Inferioꝛ ſuperioꝛẽ non põt ligare vel ſoluere. Scd̃a hec eſt, qui põt ligare, põt et ſoluere. Tertia. Talis qui põt ſoluere, põt ⁊ ligare. q̃libet harũ regularũ vr̃ habere exceptionẽ. Pꝛima regula videt̃ recipere inſtantiã cũ maioꝛ ſe ſubijcit arbitrio minoꝛis: vt. xj. q. j. ꝑuenit. Scd̃a regula ſimiliter fallit in incẽdiarijs ⁊ excõmunicatis q̃ debẽt per papã abſolui. ex̃ de ſen. ex. tua. ⁊ extra de offi. deleg. querẽti. ⁊ in excõmunicato ꝓpter rẽ iudicatã vltra annũ poſt ſniam, q̃ per papã abſoluit̃. Tertia regula fallit. ĩ. de conſe. diſt. iiij. ſanctũ. vbi habes ꝙ q̃dã penitẽs abſoluit aliũ tp̃e periculi: quem tñ ligare non poſſet. Itẽ fallit. iij. q. vj. q̃uis. et. C. vbi ſenatoꝛes. l. iij. Similiter fallit (vt vr̃) cũ aliq̃s cõfitetur extraneo ſacerdoti, q̃ ipm tũc abſoluit: nõ tñ poſſet ligare. Jo. Sꝫ illa exceptio nõ valet: q2 nõ cõcedo ꝙ ali

De hoc etiã habet. xxvj. q. ij. in ſũma. Ar chidia. Confitẽs extraneo ſacerdoti nõ cõſequit̃ remiſſionem.

Ubi de hoc ex̃ d ma. io. et o. be. cũ inferioꝛ. ibi i gl. i. dic vt ibi. Ar.

Sed ibi papa pꝛecipit non abſolui ex ei⁹ authoꝛitate: ſꝫ quoſdã. In oĩbus iſtis ca. vſqꝫ in finẽ loquit̃ de eadẽ materia. ſ. d facto ſuffraganeoꝝ Ignatij cõſtãtinopolitani archiepĩ, q̃ a ſuis ſuffraganeis eſt depoſitus fauoꝛe impatoꝛis.
f Hinc. Arg. ꝙ idẽ iur̃ eſt in vno contrarioꝝ quod in reliquo: vt. ĩ. ea. deniqꝫ. ⁊. xxvj. diſ. deinde. et. iij. q. vj. hec quippe. ⁊. ff. d verb. oblig. inter.
g Unde pꝛpheta. Eſaias.
h Exhibuim⁹. id eſt ꝓbauimus. — Heb. vij. b.
Nolite. Caſus. Clerici cõſtantino. obijciebant Nicol. pape ꝙ vellet defẽdere Igna. in malo: quibus Nico. reſpondet dicẽs ſe nolle eũ i malo defendere: ſꝫ vult ꝙ filij ſint deuoti patri ſpũali, ⁊ diſcipuli magiſtro: ita vt eos nullo modo iudicent: ſed nec etiam repꝛehendant.
i Repꝛehẽdẽdã. Sꝫ ẽ. ĩ. ij. q. vij. oues. ⁊. c. ſecuti. ⁊. ix. q. iij. ſi aũt. vbi dr̃ ꝙ ſubditi poſſunt repꝛehẽdere pꝛelatos. Sol. triplex eſt repꝛehẽſio: iperioſa, q̃ fit imperio poteſtatis. hec tñ maioꝛibus cõcedit̃. lxxxj. di. ſit rectoꝛ. vt hic. Alia ſocialis: hec minoꝛib⁹ cõcedit̃. lxxxj. di. in omnibus. Tertia temeraria eſt, que infamãdi cauſa fit: ⁊ hec nulli conceditur: vt. v. q. vlt. delatoꝛ. — Repꝛehẽſio eſt triplex.
Deniqꝫ. Caſus. Hic pꝛobat Nico. ꝙ maioꝛes pñt iudicare minoꝛes ⁊ bñdicere: ſꝫ nõ ecõtra. Et hoc pꝛobat exẽplo melchiſedech: qui ſicut legitur in epiſtola ad hebꝛeos, benedixit minoꝛi ſcilicet Abꝛahe. Similiter hoc pꝛobatur cõſuetudine eccleſie: q2 nunq̃ꝫ maioꝛ legens lectionem benedicitur a minoꝛi. — Hoc ca. poti⁹ facit ꝓ, q̃ꝫ ꝯ, ꝓut ibi notat̃ i glo. vlt. Archi.
k Ad hebꝛeos. Ubi legit̃ ꝙ melchiſedech benedixit abꝛahe, ⁊ ꝑ hoc ꝓbat apl̃s melchiſedech fuiſſe maioꝛẽ.
l Etiã maledicat̃. Contrarioꝝ eñ eadẽ eſt ratio: vt ſ. ea. inferioꝛ. ff. de verb. oblig. inter ſtipulantem.

Minor quieſcit p̄ſente maiore

a ¶ Maiore. Arg. q̄ minor iudex non pōt exercere iuriſdictionem ſuam preſente maiore iudice: vt. xcv. diſti. preſbyter. ff. de offi. procon. l. vlti. Argu. contra. xj. qō. j. peruenit. et. C. de dona. in hac. xcv. diſtinc. ecce. Dic q̄ ſi minor habet iuriſdictionem a maiore, nihil agit quod ſit ad derogationem illi⁹. ex̄ de offi. leg. volentes.

b ¶ Benedicere. Sed dr̄ epō q̄ poſtulat hāc benedictionē, Ora ꝑ nobis pater ſācte. in quibuſdam locis ipſe inferior dicit epō, Jube dn̄e benedicere. ⁊ epiſcopus benedictione facta legit.

innuente.

c ¶ Peccatū. ar. q̄ aliquid ꝓhibetur nō q̄ ipm̄ malum ſit, ſed q̄ inde malum pōt ſequi: vt. xxij. qō. j. in nouo. et. xj. q. iij. nolite. et. lxiij. diſtinct. cum adrianus. §. verum.

Gala. v. d.

Nunc autem. ¶ Caſus. Probat Nicol. in hoc cap. q̄ ſubditi nō poſſunt iudicare p̄latos. Et hoc facit duob⁹ exemplis, ſcilȝ Marcellini pape, qui licet cōfeſſus fuiſſet in ſynodo epiſcopoꝝ ſe a paganis compulſuȝ grana thuris diabolo immolare: nullus tn̄ epiſcopoꝝ auſus fuit eum iudicare, ſed oēs dixerunt: Ex ore tuo iudica teipſum: quia prima ſedes nō iudicabit a quoq̄ȝ. Et exemplo Sixti pape: cui cum in concilio vbi Valentinianus imperator interfuit, multa obijcerent: tribuit ei iperator poteſtatē iudicandi ſeipſum: cum ipſe non ſit ſubiectus iudicio minorum.

runt, ꝓuidā in eccleſijs cōſuetudinē tradiderūt. hodie q̊q̄ȝ in Romana eccl'ia q̄ magiſtra eſt oīm eccleſiarum, impreter miſſa ſeruatur: ita vt nullus ſacerdos maiore[a] ſuo nō iubente † cōſacerdote cuiuſlibet rei benedictionē dare nitatur: ſȝ anterior ſtans ad pronūciandam aliquam lectionem, benedictionem quidem poſtulat: ſed ei quilibet inferior non audet bn̄dicere[b]. Cur hoc? nunquid benedicere peccatum[c] eſt? abſit. De maledicis enim nō benedicis dicit apl's: q2 regnum dei non poſſidebūt. ſed per hoc innuit quante cenſure freno inferiores quiq̄ȝ a ſuis prepoſitis iudicandi coercēdiq̄ȝ ſunt, ſi hi nec etiam benedicendi ius vllum penitus obtineant.

Idem Michaeli impatori.

¶ De eodem.

Nunc aūt diuina īſpiratione nō nos pigebit, nec nobis impoſſibile erit vobis oſtendere, ſi tamē audire velitis: nō poſſe quēq̄ȝ rite ab his q̄ inferioris dignitatis vel ordinis ſunt, iudicialibus ſubmitti definitionibus. ſiquideȝ tp̄e diocletiani[d] et maximiani auguſtoꝝ marcellinus[e] ep̄s vrbis Rome, qui poſtea inſignis martyr effect⁹ eſt: adeo compulſus[f] eſt a paganis, vt templum eoꝝ ingreſſus grana thuris ſuper prunas imponeret: cuius rei gratia collecto vniuerſoꝝ concilio epiſcoporum, et inquiſitiōe facta hoc idem pōtifex ſe egiſſe confeſſus eſt: nullus tamē eorum proferre ſententiā in eum auſus eſt, dum ei ſepiſſime omnes dicerent: Tuo ore iudica cauſam tuam, nō nr̄o iudicio. Et iterū. Noli audire i noſtro iudicio: ſed collige in ſinu tuo cauſam tuam. Et rurſum, qm̄ ex te inquiunt iuſtificaberis: aut ex ore[g] tuo cōdēnaberis. Et iterum dicunt. Prima ſedes non iudicabitur a quoq̄ȝ.

Item in eodem. Sed cum quodam tempore quidā contra Sixtū papam tentaſſent quedā mali rumoris obijcere et in concilio cui Valentinianus auguſtus itererat, dictū fuiſſet nō licere aduerſus pontificem ſententiam dare: ſurrexit protinus idem imperator: et in arbitrio prefati pontificis tribuit iudicare iudicium ſuum. Etenim nullus pontificū minoꝝ vel inferioꝝ vrbiū ſubactus iudicijs inuenitur.

Item Nicolaus papa.

¶ Maiores a minoribus iudicari non poſſunt.

Submittit Jgnati⁹ minoꝝ inferioꝝ ⁊ ſubiectoꝝ deliberationib⁹ econtra ſacris canonib⁹ precipiētibus et exemplis ſanctoꝝ patrum ſemper vbi eſt maior authoritas, eundū eſſe: ⁊ in oībus cō-

ctuncq̄ȝ eum poſt mortem ſepeliret. Sed videtur q̄ hec ſententia qua precepit non ſepeliri corpus ſuum, contineat errorem: vnde nulla deberet eſſe: vt extra de ſenten. excommu. per tuas. ſiquis enim precipiat q̄ corpus ſuum non ſepeliatur, hoc preceptum non eſt adimplendum: vt. ff. de condi. inſtit. quidam. Preterea qualiter poterat iſte ſeipſū excommunicare vel deponere, cū par in parem non habeat imperiū: vt extra de elec. innotuit? Ad hoc poteſt dici q̄ non fuit ſentētia quā tulit ſed quedā interp̄tatio, ⁊ infuit ei tacita cōditio: ſcȝ niſi deus aliter reuelauerit. et dominus reuelauit aliter: quia ſepultus fuit poſt trigita dies poſt mortē. Jtē querit quare iſti epi nō depoſuerūt papā, cū eſſet confeſſus d̄ hereſi: vt. xl. di. ſi papa? Dicit hu. q̄ paratus erat corrigi. lȝ eni papa vel alius ſit hereticus: ſi tn̄ parat⁹ eſt corrigi: non deponitur: vt. xxiiij. qō. iij. dixit apl's. Vel ideo nō debebant ipm̄ deponere, quia coactus fecit. l. diſtin. presbyteros.

f ¶ Compulſus. Conditionali non abſoluta coactione. ſi enim fuiſſet abſoluta, non deliquiſſet: vt. l. diſtin. preſbyteros.

g ¶ Ex ore. Arg. q̄ aliquis pōt eſſe iudex in ꝓpa cauſa. ſi. ff. de adop. l. iij. C. de fideicō. l. vlti. ſed iudex ibi improprie dr̄. i. arbitrator. in iuriſdictione contentioſa non poteſt, ſed in voluntaria ſic.

d ¶ Diocletiani. Nota ſimul duos fuiſſe imperatores Dic q̄ erant due perſone, ſed tamen erant loco vnius. Sed contra. vij. q. j. in apibus. Sed forte vnus habuit dignitatem: alter adminiſtrationem.

Impatores duo eodē tp̄e fuerūt.

e ¶ Marcellinus. Sed de iſto legitur q̄ concilio congregato confeſſus eſt quod fecerat, et in ſe tulit ſententiam depoſitionis: et veniens coram Diocletiano confeſſus eſt ſe chriſtianum eſſe: et excommunicauit qui-

Submittit. ¶ Caſus. hic ꝓbat Nicolaus q̄ Jgnatius non potuit deponi a ſubditis: quia canones ⁊ exempla ſanctorum patrum precipiunt ſemper eſſe recurrendum ad maiorem ſedem in cauſis epiſcoporum: quod non ſolum a catholicis, ſed etiam ab ipſis hereticis obſeruatur. et quia etiam clericus a ſolo epiſcopo iudicari non poteſt: et niſi papa interſit vbi epiſcopus iudicatur, acephalum erit tale concilium.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a ¶ hereticis. Argu. ꝙ ab exemplis gentilium eſt argumentandum: vt. xi. q. i. ſacerdotibus. xiij. q. ij. queſtra. et. c. non eſtimemus.

b ¶ Inferioris. ſ. xv. q. vij. ſi autē. in fi. contra. vbi dicit̄ ꝙ ſolus ep̄s illoꝝ cauſas poteſt audire. Sed non excludūtur ibi clerici, ſʒ alij epi. xv. q. ō. vij. ep̄s nullius.

g ¶ Quia ergo. In hac diſtin. oſtendit ordinem maiorum eccleſiarum. Et primo oſtendit quem ordinem habuerunt ſm antiqua tp̄a. Scd̄o oſtendit quem ordinem habuerunt poſtea ſm moderna tp̄a. ſm antiqua tp̄a talis fuit ordo. Prima fuit Romana eccleſia: alexandrina ſecunda: antiochena tertia: quarta hieroſolymitana: vt. ſ. e. §. j. et. c. ij. ſʒ conſtantinopolitana nullū locum habuit: vt. ſ. e. q̄ traditione. ſed poſtq̄ꝫ imperiū fuit tranſlatum conſtantinopolim, conſtantinopolitana eccl'ia obtinuit ſecūdum locum poſt ro. alexādrina tertium: antiochena quartuꝫ: hieroſolymitana quintum. et hoc dicitur. ſ. e. renouantes. extra de priuile. antiqua.

trouerſijs ad potioris ſedis iudicia actio dirigatur: quod nō ſolū a catholicis, verūetiaꝫ ab ipſis cōſtat obſeruatū eſſe hereticis[a]. Alioquin acephalū liquet eſſe conciliū vbi de tanta perſona agitur, et maiorū nō expectat̄ ſnīa: cū nec in cauſa clericoruꝫ inferioris[b] gradus ſolius epiſcopi ſui iudiciū tantummodo poſtulandum ſit.

Item Michaeli imperatori.

¶ Minorū ſententie maiores damnare non valent.

Intantum hāc preſumptionē[c] ſcti p̄res apud Calcedonē deteſtati ſunt: vt Dioſcorū[d] alexandrinū antiſtitem inter cetera idcirco potiſſimum ſine vlla reſtitutione dānauerint, quia ponēs in celum os ſuū, lingua eius tranſeunte ſuper terrā: excōmunicationem in ſanctuꝫ Leonem papam dictauit: ita vt ſententia contra ipſum prolata hoc videātur memorare precipue dicentes. Om̄[e] ſecūdis exceſſibus precipue priorem iniquitatem valde tranſcendit: preſumpſit enī excōicationem dictare etiam aduerſus ſanctiſſimum et beatiſſimū archiep̄m magne Rome Leonem. ꝛc̄. Nūquid ibi legit̄ inquiſitionē factā fuiſſe vtrum iſte Dioſcorus ipſam excōicationē iuſte dictaſſet in papam: Non plane: ſed abſqꝫ omni ꝯtrouerſia hoc in eo vlti ſunt: q̄a cū eſſet inferior, potiorem quibuſlibet conatus eſt laceſſere iniurijs teſte Anaſtaſio Conſtantinopolitano preſule: qui dicit.

Propter fidem[f] nō eſt dānatus Dioſcorus: ſed q̄a excōicationem fecit in dn̄m archiepiſcopum Leonem.

¶ Diſtinctio. xxii.

Quia ergo[g] maior a minori iudicari non debet, vidēdum eſt que inter ceteras eccleſias primū locum, que ſecundum vel tertiū obtineat. Romana eccleſia (ſicut ſupra dictum eſt) primum locum inter ceteras obtinet. Alexandrina ſcd̄m: Antiochena eccl'ia tertium ab ea locum accepit.

Unde Nicolaus papa ſcribit Mediolanenſibus.

¶ Romana eccleſia ceterarū primatum tenet.

Omnes[h] ſiue patriarche cuiuſlibet apicem, ſiue metropoleon primatus: aut epiſcopatuum cathedras, vel eccleſiarū ſiue cuiuſcūqꝫ ordinis dignitateꝫ inſtituit roma. eccl. Illā vero ſolus ipſe fundauit, et ſupra petram fidei mox[i] naſcentis[k] erexit, q̄ beato Petro eterne vite clauigero terreni ſimul ꝛ celeſtis[l] imperij iura commiſit. Nō ergo quelibet terrena ſentētia, ſed illud verbū quo cōſtructū eſt celū ꝛ terra: per qd̄ deniqꝫ oīa condita ſunt elementa: romanam fundauit eccleſiam. Illius certe priuilegio fungitur, cuius authoritate fulcitur. Unde nō dubium eſt q̄a quiſquis cuilibet eccleſie ius ſuum

¶ Intantum.

¶ Caſ⁹. Dioſcorus in trib⁹ deliquit: q: ſcilʒ p regem fuit intronizatus in eccleſia conſtantinopolitana: vnde multi clerici receſſerunt ab eo. Itē quia fact⁹ fuit heretic⁹. Poſt hec duo delicta auſus fuit excōicare papam Leonem: vnde ſcti p̄res apud Calcedonem congregati ipſum dānauerunt non tm̄ de hereſi: ſed etiā q: auſus fuit ſuuꝫ maiorem excōmunicare.

c ¶ Preſumptionem. ſcʒ depoſitionem ignatij.

d ¶ Ut dioſcorū. Qui intronizatus fuit per regeꝫ: † q̄ poſtea excōmunicauit papam.

e ¶ Om̄ ſecūdis. Videt̄ hic ꝙ iudex in ſnīa tenet̄ exprimere cām q̄ ipſum mouit. C. de iudic. pperādū. §. illo. et ff. de his q̄ no. ifa. l. qd̄ ait. §. pe. Ar. cōtra ex̄ de ſen. et re iudic. ſicut. Ad hoc dico ꝙ ſemper tenetur exprimere cām. ſi tm̄ nō exp̄ſſerit, tenet ſententia. ij. q. vj. biduū.

f ¶ Fidē. Tm̄: ne ſit contra. ſ. xv. diſt. canones. circa mediū. ver. quarta ſynodus.

Quia ergo. ¶ hec diſti. diuidit̄ i duas partes. Secunda ibi: Prima ergo.

Ecclia͂rū maiorum ordo.

Omnes. ¶ Ca[illegible]ſus. Mediolanenſes nolebant romanam eccle. ſequi: nec ei reuerentiam exhibere. ſed Nicol'. papa pbat ꝙ Romana eccle. oibus eſt prelata: ꝛ omes alias inſtituit: et hoc probat duobus modis. Prio q̄a illud vbū p qd̄ celū ꝛ terra ꝛ ceta elemēta ſunt creata, dedit Petro ptātez celeſtis et terreni imperij. Unde q̄ priuilegijs ro. eccle. detrahit, hereticus eſt: q̄ vo alijs, iniuſtitiā facit. Secūdo pbat exēplo Ambroſij, qui cōfeſſus eſt in oibus ſe velle ſeq̄ romanā eccleſiā.

h ¶ Oēs. Sic cōſtrue. Ro. ec. inſtituit oēs ſcʒ p̄latos ſiue apicē cuiuſlibet pr̄iarche. i. patriarchatus. ꝛ per hoc ptʒ ꝙ ſol⁹ papa nouas facit dignitates.

Ordo litere.

i ¶ Mox. Id eſt ab initio.

k ¶ Naſcentis. Quantū ad nouum teſtamentum.

l ¶ Celeſtis. Argu. ꝙ papa habet vtrūqꝫ gladiū: ſcilʒ ſpūalem ꝛ tp̄alem. lxiij. diſtin. tibi dn̄o. et. xv. q. vj. alius.

Papa habēs vtrūqꝫ gladiū trāſtulit imperium.

¶ Caſus. Dictum eſt. ſ. ꝙ maior a minori iudicari non pōt. In hac vero, xxij. diſt. videndū eſt q̄ dicat̄ prima ſedes: que ſecūda: et q̄ tertia. ꝛ quidem primū locum obtinet Ro. eccle. Alexandrina ſcd̄m. Antiochena tertium,